

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sambăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articienii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere armon — și timbru de 30 cr. pentru 6e-caro publicare.

Prenumeratiune nouă

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1880 (al 3-lea cuartal) cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung). Numele prenumerațiunii, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine, ca să se poată cere.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșese cu ultima Iunie 1880 ași înmoldi vreme abonamentului, pentru ca să nu fie expeditura silită a sista, sau a întârșia cu expedarea foiei. Acci on. dd., cari prenumerațiunea nouă, să nu întârșie, pentru ca editura să se poată orienta cu tipariul esemplarelor.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expedițiune se face prin lipșirea unei fișii de adresă dela abonamentul ultim.

Revista politică.

Sibiu, în 10 Iunie.

Așa dieta Ungariei este (prin rescript regesc publicat în casa deputaților în 8/20 Iunie) amânata până la 25 Septemvre anul curent. Deputații, în cea mai mare parte sunt de mult a casă. Despre activitatea dietei vorbesc rapoartele publicate deja în coloanele noastre și care ne dau încă un material bogat despre productul mai din urmă al legislațiunii noastre, despre regularea proprietății în Transilvania.

Cu toate victoriile maghiarismului în dieta aproape exclusiv compusă din deputați și magnați maghiari, nu lip-

sesc nici plîngerile Maghiarilor în presa lor asupra unor impregiurări, cari nu sînt după gustul lor. Foi maghiare din opoșițiune și guvernamentale se plîng asupra germanisării prin mediul armatei. Se plîng respective foii („Ellenör” și „P. Naplo”) că feciorii din regimentul „Schmerling”, care se recrutează din giurul Cașoviei, mai cu seamă din Slovaci, nu conversează în limba maghiară cu oficerii și de bună seamă nici între sine; firesc lucru, de oarece nu sînt Maghiari, ci Slovaci. Ba „P. N.” se scărbesce foarte tare, că cu ocaziunea revistei de trupe la Königgrätz Maj. Sa a lăudat pre un căpitan, pentru că a comandat feciorii în limba germană și cehică și pre altul l-a provocat să vorbească cu soldații dintr-un regiment cehic în limba Cechilor, pe când în castelele dela Pilis, în regimentul Schmerling, oficerii sînt numai gonosz nemetek és salvok (ticăloși de nemți și slavi), cari nu se folosesc de limba maghiară și demonstrează contra flumurei unguresci, fiindcă o procedere ca aceasta nu se oprime de nici o parte. Așa dar au și Maghiarii durerile lor asupra căror se plîng. Nu înțelegem însă amenințările lui „P. N.” când țice, că este convins, că „așa nu poate să mai meargă, de oare ce națiunea maghiară poate susține o armată comună cu sângele și banii sei, nu însă o armată austriacă nemțească, care este ostilă națiunii și statului. Servitiul provădnt de fiii maghiari (cari în reg. Schmerling sînt Slovaci și în tr-altele sînt Sërbi, Români etc. Red.) în armata comună este de jositoriu și un raport cum este cel dintre feciorii maghiari și corpul oficerilor nemțesc și slavici, îl putem suferi până când sîntem siliți al suferi, națiunea însă nu va mai suferi nici un minut mai departe un servit împreun cu astfel de vătămere îndată ce se va pute elibera de densus.”

Luăm această amenințare în serioșitate ce i se convine conform si-

tuatiunei actuale, pentru că anevoie credem, că se va găsi vre-o putere mare sau mică, care se meargă mână în mână cu — „Pesti Naplo.”

Este lucru firesc, ca interesul cel mai mare al publicului cetitoriu să se îndrepte astăzi spre conferența dela Berlin. Aceasta însă este incuiată cu atata hermeticie, încat nici „specialistii” tehnici, cari au să tragă în cele din urmă grănițele între Turcia și Grecia, nu pot afla, ce se petrece în conferențe. Ei află numai întrebările, ce li se pun din partea conferenței pentru ca să dea deslușiri. Cu toate aceste mulțimea de diare, care apare pe țic de două și de trei ori trebuie se spună ceva cetitorilor sei. De aceea în toate țicile vedem păreri schimbate asupra viitoarelor grănițe. Intre diversitatea scriilor un lucru găsim în cestiunea greco-turcească, că remâne constant și adecă că Anglia, Francia și Italia sunt de aceeași opiniune, că Germania este, care se aproprie mai mult de densesle și că despre Austro-Ungaria nu se scie, ce păreri are, pe când reprezentantul rusesc Saburoff a primit instrucțiuni de a fi foarte rezervat.

Se asigură, că cestiunea Arab-Tabiei este rezolvată. România va primi Arab-Tabia; va cede însă Bulgaria atata, ca aceasta să și poată ridica un port. Se țice că în chipul acesta și Rusia va fi satisfăcută și va consimți și ea la cederea Arab-Tabiei pe partea României dimpreună cu cele lalte puteri.

Cestiunea agrară în dieta Ungariei.

Sedinta dela 5 Iunie nou.

(Urmare).

Ugryon Gábor: Onorată Casă! Observarea ce a făcut-o condeputatul antevorbitoriu Parteni Cosma în legătură cu patenta urbarială, în privința pământului alodial, e pe deplin justificată. Pentru că într'adevăr e faptă, că judecatoriile îndatorează pe indiviții cari posed sesiuni urbariale ca

sau să răfuească prestațiunile și mai departe sau să le rescumpere, un for însă, la care a'i pută să-i înacționezi pentru aceasta, togma pe baza paragrafului 26 din patenta urbarială, nu există, ci viața practică și află un expedient. Însă cum? Se prețues țicile de lucru neprestate, — și forul competent pentru aceasta prețuire este judecatoriia cercuală — dar valoarea acestora se urcă la nisco sune ată de mari, încat fostul proprietariu ia pe calea execuțiunii sesiunea, despre a cărei apropiare sau rescumpărare nu dispune nici o lege; deci el ocupă simplu pe calea judecătorească respectiv drept desdaunare pentru prestațiunile restante.

Dar pentru a se face, cu privire la aceste referințe unele dispoșițiuni, nu e de lipsă, ca proiectul de față să se ia dela ordinea țicli, ci cel mult să se însărcineze comisiunea juridică ca pentru delăturarea defectelor descoperite să redigeze un paragraf nou și să l'instabtearmă mai târșiu.

Eu din parte mi primesc proiectul de basă la deshaterea specială, trebuie însă să fac unele observațiuni.

Defectul cel mai mare al proiectului este acela, că nu vedem într'ensul nesuțina de a stabili un ce definitiv, pentru că în §. 37 se dispune, ca proporționarea să nu se estindă asupra fundului regesc și prin aceasta se eschide valoarea legii pentru un teritoriu, care nu mai există ați ca concept de drept sau politic.

Și ce va să țică aceasta? Nimic alta decât că regularea se va efectui pe acel teritoriu mai târșiu, pentru că nu se poate presupune, că aceste referințe vor remâne acolo în veci neregulate.

Ved mai departe că tot pentru interesele, cari au dat nascere §-lui 37, dispoșițiunile art. de lege 53 din 1871 §. 82 relative la Talmaciu, Sălăște și Bran au rămas nemplinite. Aceasta dovedesce că legislativa nu a făcut nici un pas în această privință, cu toate că legea pretindea și respectivii doaria să se facă, din motivul, că sau nu au voit să atingă mai de aproape acele interese sau nu au voit să atragă asupra sa mânia celor ce reprezentau acele interese.

Deci proiectul de față nu numai în punctul acesta, dar nici în celelalte nu staționează un definitiv ci caută numai un mod

FOIȚA.

Din memoriile lui I. Heliade R.

Georgiu-Lazar*

(2 Urmare).

Bălăceanul remase încântat de acest tare argument și de tertipul ascuns cum se scoată Lazar la ingineri. Bine țici, dascăle, (din momentul acela nu mai dise jupâne). Cu aceasta astup gura și pun amêndouă picioarele într-un păpuc limongiului de grec. Veți bine! bieții popi români să dea la bir, ca să facă școale Grecilor, și fiilor lor să remână boi! Bine țici, dascăle, lasă, să veți ce o să fac.

Bălăceanul se puse în adevăr cu peptul la Caragia, arêțându-i că de nu se va face școala pentru copii de preoți, acestia nu vor mai da bir, și cassa școalelor nu va mai avê de unde să ție atăța dascălii greci.

* A se vedea numeral trecut.

Caragia fu nevoit a accepta a-naforauna primului efor și a ordona de a se pune la cale spre a se aședa în ruinele din sântul Savva o școală pentru gramatici (așa se țicea cei închinăți spre preoție).

Se scoasera faurăriile sau carêțariile din casele, unde se află acum muzeul național și biblioteca și se numi Lazar dascăl oficial de Bogoslovie și oficios de inginerie. Incepu la anul 1818, luna lui August. I se dedese drept școlari, cățiva gramatici sau țircovnici, ce se preparau spre preoție. Pe acestia incepu a'i înveța catechisul și a'i exercita spre serviciul bisericiei. I mai dedese și cățiva panachidari sau ucenicii din școalele Colței și sântului Georgiu vechiu luăți dela Dascălii Kyriță și Nenovic. Acestia debia sciau să slovenescă, și Lazar câtă peșin și ciatala mizil să le pună pe tustrele unghiurile u-nui triunghi în suma 180 grade, sau două drepte, sau o jumătate de cerc, că unghiurile alterne și opuse la vêrf sînt egale în sine. Copii căscau gura și autorii nostri din țina de

astăci ce au eșit procopsii fără a înveța carte. De unde să scie bieții panachidari, ca și bieții gazetari și autori ce va să țică unghiurile alterne și pătratele ipotenusiei, și câte gâscariții toate. Panachidarii sciau a slovni precum și gazetarii și autorii sciu astăzi a pune lumea la cale.

Cu acei panachidari, fără aritmetică și algebră, fără a scie, ce e numarul pătrat și cubic, ce este figura pătrată și cubică, ce e o linie, și un triunghi, câtă, cum am țic mult ca u să easă la câmp cu masa de ingineri și cu astrolabul ca să ardice carte din triunghiuri în triunghiuri. Să fi cutezat a nu'i înveța de aceste, a nu'i pune să caute cu un ochiu închis prin crepătura dioptrei, să fi cutezat a țice, că era de nevoie mai întăiu a se prepara cu studiile elementare, numai decât i ar fi și pus, după cum fi și puseră mai în urmă numele de ciarlatan, ce nu scie să învețe ingineria. Inginerie vrem noi, dascăle, să ne măsore băței moșile; și de inginerie apucate să'i înveți, ear nu de școateala ce o pot înveța în toate bătăniile cu tibi-

șir pe ușe și pe tarabă. Să bătea bietul om cu punni în pept și ridică mânia spre ceru strigând cu durere: „Doamne! până când ani blestemului?” Aceste erau propriile lui vorbe în momentele de șicanare și de dureri profunde. O fericite bărbat, nu mi ai lăsat de moștenire decât numai suferințele tale dela puii acelora, ce te chinuiau atunci!

Mai în toamnă în același an, abandonă Caragia șcaunul Domniei. Benjamin prin decizia guvernului provisoriu sau a Kaimăcămiei fu alungat din țară pentru un cuvênt, ce a fost spus mai înainte la înmormântarea Banului Dinu Philippscul. Clasele grecesci de filosofie și de matematică prin urmare încetară. Elevii începură a distinge, că alta este limba helenă și alta șcințele ce se pot înveța prin ori ce limbă. La Benjamin trecuseră Aritmetica, o parte din Geometrie, și câte una alta din filosofie. Lipsa dar a unui profesor de a'i conduce până în capăt cu câte începușera, curiositatea de a vedea în practică câte aușideră prin teorie din matematică, atraseră în

ca să scape regularea posesiunii de calamitățile juridice.

Mă mulțimesc mai departe cu aceea, că proiectul nu dispune și comasarea pădurilor, din care numai posesorii cei mari trag folos.

În privința pășunilor doresc să se facă dispozițiuni, ca acele să rămână comune între comproprietari.

Nu văd în proiect dispoziții la comasării în privința căilor vicinale și a căilor de pe hotar, din contră văd că dispozițiunile acestui proiect de lege vor costa prea mult, pentru că prețurile denumiri vor lucra numai pentru diurne, se va crea un aparat nou, un mijloc nou de traiu, cari vor face comasările încă odată atât de scumpe precum sunt astăzi.

Nu sunt mulțumit cu procedura de așezări pentru aceea, pentru că nu s'a făcut în proiect proviziune pentru delimitarea anomaliilor mai daunose, cum este exemplul, la care s'a provocat deputatul Cosma, și împregiurarea, că acțiunea de regulare prelungește cele trei esemplare trebuie să aibă atâtea rubriuri, câte persoane interesate.

Oratorul arată unele cazuri concrete, în cari într'un proces de segregare a munițiilor s'au cerut 32,000, erau întru-altul 75,000 de rubriuri, cari costa spese enorme.

Arată, că și în trecut pericolul cel mai mare, la comasări, și cauza că adevărații unii proprietari și-au comasat pământurile pe contul altora, au fost în acea împregiurare, că pământurile s'au clasificat din parcelă în parcelă și prețurile la fic-care parcelă se aflu, a cui este, de unde a urmat că prețurile și clasificarea a primit un caracter personal și era posibil, ca acela care era amic cu prețurile și și capete o clasificare mai înaltă decât aceea, cari erau în corelațiuni mai de aproape sau erau chiar în corelațiuni de inimicizie cu prețurile.

Aceasta se va întâmpla și în viitorul tot astfel, dacă nu se va afla un mod pentru delimitarea realu.

I-ar fi plăcut oratorului, dacă se lua în proiect în această privință un corectiv care, după părerea lui se afla, de cumva se dispunea, că în viitorul acele părți ale unui hotar, care sunt de una calitate, să se clasifice în masă, iar nu după parcelă.

Pentru înăbușirea acestui reu și pentru micșorarea speșelor de comasare oratorul ar dori ca facerea catastrului definitiv să se transpună din Ungaria în Transilvania și să se efectueze paralel cu comasarea așa ca un lucrare să se folosească de datele celorlalte. Asemenea pentru înăbușirea confușiunilor în posesiuni ar dori ca deodată cu punerea în lucrare a regulării să se facă și cartea funduară de nou.

Spre acest scop oratorul face propunerea următoare:

Proiect de rezoluțiune:

Casa reprezentanților îndrumează pe ministrul de finanțe și de justiție, încredințându-i cu executarea acestei legi, ca ministrul de fi-

nanțe să sistă lucrările catastrului interimar, cari în părțile Transilvaniei sânt în curs, măsurările ce se vor face după principiile catastrului definitiv să le aducă în legătură cu procedura de regulare a posesiunii și încă astfel, ca în acele comune, a căror referințe de posesiune sânt deja regulate, și în acele, unde se vor regula, să se introducă catastrul definitiv, din acest motiv speșele de măsurare la regulările de posesiune ce se vor face în viitorul să le poarte statul; mai departe să îndrumă ministru de justiție, a statului ca deodată cu regularea posesiunii să se facă și cartea funduară autentică.

George Pop: Onorată Casă! Dacă nu ați binevoit a primi propunerea, după părerea mea, destul de motivată a colegului meu Parteniu Cosma, ca adevărat proiect de lege în discuție să se ia dela ordinea zilei, o propunere, pe care am sprijinit-o și eu, sum silit a me supune hotărârii on. case și a dăce unele cuvinte despre acest proiect de lege, cu toate că nu sânt pregătit.

Înainte de toate constat că toate acele defecte în proiectul ce se debate, pe care le au descoperit și condepuții Parteniu Cosma și G. Ugron, după ce deputații din Transilvania, cari sprijinesc acest proiect de lege și sânt mai de aproape interesați, nu le au negat în genere. Dacă există aceste defecte, și onorata Casă a recunoscut că există, eu ve rog de nou să le luați serios în considerațiune și după aceasta să primiți propunerea ce a făcut-o condeputatul Parteniu Cosma cu privire la acest proiect de lege.

Mergând mai departe, onorată Casă, trebuie să mărturisesc, că decând am auzit apelul deputatului Alexiu Bokross cătră inima confrăților săi din Ungaria — căci așa s'a exprimat — 'mi-am făcut despre acest proiect de lege o părere cu mult mai nefavorabilă decât cea de până acum.

Nu pricep cu mintea mea de laic, căci nu sânt jurist, ci econom, dar trebuie că acest proiect de lege într'adevăr cuprinde ceva ce erăși dă stimabililor deputați din Transilvania unele prerogative, căci altmintre iubirea frățească nu s'ar adresa cătră deputații din Ungaria într'un asemenea ton. Eu nu me aflu într'o asemenea pozițiune. Și eu me țin că sânt cetățean al acestei patrie și sânt gata a jertfi pentru dănsa foarte mult, chiar și viața, dar eu nu pot face aceea ce a făcut dănsul, să me adresez cătră rugarea cătră consăngienii mei, dar me adresez și cu rugarea cătră domni deputați din Ungaria, apelând la simțul lor de dreptate, ca aprefiând cum se cade însemnătatea acestei cause să nu treacă numai ca în fugă peste dănsa, ci aprefiându-o cum se cuvine, să nu împartă pentru părțile transilvane ale țerei pe calea legislațiunii nise privilegii și favoruri, ci numai dreptate. (Aplause în stânga).

N'am ce se fac, dar de vr'o căți-va ani sânt martor ocular a tot ce se întâmplă acolo.

'Mi aduc aminte, că deputații Transilvaniei, când s'a discutat în această casă legea electorală pentru Transilvania și anume într'un mod precăz se poate de liberal, au încercat toate contra ei și neavând aici nici un succes au trecut în mușeu (casa de sus) în sala anticărilor și acolo au nimit dispozițiunile liberale ale acestei case. Ar trebui să treacă odată timpul acestor favoruri. Stimabilul domn referent ca advocat va cunoaște șirul acelor ordinațiuni ministeriale, care mână liberă a ministrului, care i s'a rezervat cu privire la Transilvania, acele privilegii afurisite și foarte favorabile.

Eu nu știu, stimabilele doi deputat, ce privilegii vă mai trebuie d-voastră.

Recomandând aceste atențiuni onor. Case, 'mi iau voia a mai reflecta încă odată la însemnătatea cea mare și la dimensiunile acestui proiect de lege.

Legea electorală transilvană a eschis mai pe toți Români dela exercițiul drepturilor politice, acest sirman popor a tăcut și esclamă cu feranul urgar: Cei înțelepți să diregă aceste treburi. Și le și direg!

'Mi vine a minte, că unii deputați transilvani au atribuit acestui proiect de lege și o însemnătate politică. Eu nu judec acest proiect de lege din acel punct de vedere; eu așa vrea să judec mai bine din punct de vedere național economic și v'l recomand și d-voastre spre aprefiare din acest punct de vedere. (Aprobări în stânga estremă).

După această deviațiune permițându-mi să compar acest proiect de lege cu legea electorală, prin care încă s'a făcut o mare nedreptate și un mare favor pentru unii domni, mai departe s'el compar cu legea despre cestiunea limbii, care s'a pertractat în anul trecut.

Presidiul: Rog pe stim. d. deputat să țină în vedere, că aici e vorba acum despre regularea proprietății, iar nu despre cestiunea limbii. (Aplause).

George Pop: Me rog să fiu scusat, eu am voit să comparez aceste legi și să relevez dimensiunile mai mari ale proiectului de lege prezent. Pentru aceasta 'mi-am luat voia a me provoca la proiectele de legi amintite. Dar fiindcă aceasta nu m'este permisiune, voin tăce, deși cu inima întristată, căci sântem siliți a refăce multe lucruri, și le-am și refăcut. (Să auzim! din stânga estremă). Și cel proiect de lege, Dvoastră o știți această, ne-a interesat foarte de aproape; de altmintre aici aceasta nu e un lucru așa mare, nu vom învăța limba maghiară, vom ocoli legea. (O voce în dreapta: Frumos lucru!)

N'am ce face, nu o vom învăța și aci e un *modus vivendi*.

Declar din capul locului că eu sânt amic al comasării și a ori și cărei regulări de proprietate, doresc însă ca să se facă după dreptate, și aceasta e un lucru greu.

Ca unul ce sânt din "partium" cunoscut mai multe cazuri, și eu sânt proprietarul într'o comună, în care comasățiunea se află

în curs, și am cercat toate, pentru că să se efectueze după dreptate; legislațiunea Ungariei e în această privință foarte corespondătoare, s'a aflat și bunavoința din partea judecătoriei și a proprietarilor, dar comasarea s'a zădărnicit pentru operatul inginerului.

Dar pentru a reveni la obiect, repet, că dacă e vorba, ca sirmanul popor să fie alungat din moșia sa, lucrată de predecesorii săi de sute, ba de mii de ani, din moșia, din care trăesc, de care li leagă suvenirii vechi și sânt, domni deputați ungureni se cum-pănească această întrebare și să considere referințele într'adevăr speciale ale Transilvaniei, pe cari d. referent nu le-a desăfășurat. Să ia în considerațiune situațiunea deosebită a locului și capabilitatea de rodire.

În vâile științe ale Transilvaniei sânt pământuri, unde omul s'rac poate trăi de ați pe mâne după un juger catastral bun; și dacă i se vor da în schimb chiar și 100 jugere, el va muri de foame. Luând toate aceste în considerațiune rog pe onorata Casă să pună în această cestiune agrară de mare însemnătate toate celelalte la o parte și să judece și decidă nu din considerațiuni de consăngenitate, nu pe baza apelului dlui referent care se adresează simțimentelor, ci din punct de vedere curat național-economic.

Și pentru a pute obține aceasta, sânt silit și gata a me alătura la proiectul de rezoluțiune a colegului meu Parteniu Cosma.

Melchior Lonyay constată că regularea proprietății în Transilvania e un lucru greu, dar e absolut necesară, pentru a se pune un capet deselor frecări între posesorii și pentru a se introduce siguranța în posesiune. Intorcându-se contra propunerii lui Ugron observă, că idea ce zace în această propunere poate fi foarte corectă și bună și guvernul ar face un bun serviciu comasării și regulării proprietății, dacă ar transpune măsurările catastrale în Transilvania începând din anul viitoru.

Încât însă pentru acea parte din propunerea lui Ugron, că până ce nu se vor încheia operațiunile catastrale definitive în Transilvania și până ce nu se vor face pe baza acestora cărțile funduare, nu putem merge mai departe cu comasarea, — oratorul o fine de greșită și nu o poate primi, pentru că în Ungaria după dispozițiunile din 1868 îndată ce comasarea s'a efectuat într'o comună, se face și cartea funduară. Aceasta s'ar pute face și în Transilvania, pentru că acolo vr'o câte va mii de comune nu se vor comasa deodată.

În fine oratorul face propunerea: Ministrul se provoacă ca lucrările catastrului definitiv să le transpună precăz se va pute mai curând din Ungaria în Transilvania.

Ugron Gábor se rectifică, că în general a primit și el proiectul și propunerea sa a voit să o adauge la instrucțiunea ce se află în legătură cu proiectul de lege.

Orbán Balázs nu voesc să facă imputări pentru că s'au substernat proiectul de lege într'un timp atât de nepotrivit, ca

sântul Savva pe toți elevii claselor înaintate ale școlii helenele domnesci în capul cărora era I. Panteli*) ce a murit cu câțiva ani în urmă la Paris. Nănesci, Ciornovădeni, Oresci, Darvari, Merisesci, Stephanopoli, Tomesci, Crăinari, Mălinesci, Teodor Paladi, Măinesci, Diaconii David și Isai, și eu mai june decât toți în urma lor. Acestia umpluseră băncile claselor ce se dăcea de inginerie, unde până aci nu se vedea decât cei ne-preparați panachi dari sau cel mult ciaslovari din cari, fără aritmetică, fără geometrie, și cu toate acestea lui Lazar se cerea a scoate dintr'înșii nesce ingineri din cap până în picioare de poruncială cu vorbele empactice ale tuturor ce nu șiau grecesce și vreau a se exprima adevărat boieresc. „telios televton se mi'scoți dăscale“.

Se bucură Lazar când vădu pe

Panteli cu creta în mână făcând pe tablă ecuațiuni matematice. Tocănia în adevăr creta pe tablă, mâna mergea repede, gura însă se împedea, sta locului pentru că atunci se sforța elevul dela sine a crea vorbe și frase dibuite romănesci, incurca din întemplant nescce vorbe, ce puteau veni în gură unui începătoru la sciință, care voiesce a exprima într'o limbă cât a fost învățat în alta.

Îndată atunci Lazar începu a traduce cursul de matematică după Volf, și de filosofie după Kant. În timp de un an elevii veniți din școlaele elenice ajunseră departe. Pe moșile țerei romăne începură a flutura stindardele nouilor ingineri; de mâna juniorilor Români începură a se trage triumphiuri înțelese, dăcea Lazar, căci fostii scolari nu le pricepeau. Era o bucurie să vadă cineva copii, unii îndreptând linia cu moaimă scofând pălăria, făcând semn sau strigând: la dreapta la stânga; alții îndreptând și scuturând lanțul ce șerpuia prin carbă, alții aședând și nivelând masa. Se forma triumphiuri, din triumphiuri în triumphiuri se forma pla-

nul sau chartă; compasul începea a păși pe chartă, și arăta stânginii dela o moaimă la alta; lanțul făcea încercarea și sătenii ce erau spre serviciu, începeau ași face cruce minunându-se, sau ași da cote șoptind: „măci! dracu e în sticlăța aceea, (acul magnetic sau busola ce se vedea pe masă, și câte odată nivila), și el li face a ghiți și a sci câte alea toate“ Bietul Lazar aprindea câte odată pipa și petrecânduși mâna asupra peptului, devenia radios de bucurie; lacrimăle însă îi inundau fața.

Nu trecu mult și la moșiele de măsurătoare nu mai era nevoie de ființa de față a profesorului: câte un elev doi împlina serviciul cu cea mai mare scumpătate. Epitropii dela monăstiri, egumenii însuși veniau cu mulțămire la elevii din sântul Savva, dându-le, a le scoate copii de pe chartele moșilor monăstiresci; pentru că acești elevi, se înțelege, lucrau efin; și călugării, ear se înțelege, căutau să afe cât se poate de mai efin, sau și gratis. Elevii lucrau efin din două cause: întâiu pentru că erau copii, și

al doile pentru că erau Români, și sci lucru romănesc nu e așa scump. Nici unul nu cerea nici altul nu prea se întrece a prețui fața Romăniului.

Mă tot mirau odată de mîntea mea, când unui epitrop din Colțea făcânduți trei copii de carte; am putut să'i iau șese rubiele (după prețurile de astăzi 6 le o rubia peste tot 36 lei) Mi se părea că 'l-am încelat de 'l-am stins. Câte odată mă muștra cugetul, și mai des, după cum e omul, mi făceam planturi și dăceam întru sine'mi, că de 'mi-ar căde mai des în mână nescce oameni tot așa de simpli ca epitropul Colței, care se nu șiau de câte parale vășele pot a se duce la o chartă, e m'ăși face peste puțin un om cu căpătaloșul meu, care se treacă și peste o sută lei. Epitropul Dinu însă, cine 'l-a cunoscut, scia săși facă ale șele mai bine decât mine: facerea unei charte pe atunci putea trece în conturile monăstirei și peste una mie lei.

(Va urma).

*) Disperat sau de nevoi, sau dintr'o imaginație vivace și minte nu prea tare, înnebuni mai întâiu, și apoi se sinucide tăinduși gâtul cu briciul închis în camera sa, unde mai înainte de a se ucide se aședase într'o ladă mare unde ținea lemtele.

să nu apară ea ar voi să împedecă și el regularea posesiunii, care o crede foarte necesară.

Recunoaște, că proiectul de lege va corege situaținea abnormă de așii, că nu numai va da un foarte mare avantaj posesorilor mari și de mijloc, ci este o condiținea sine qua non pentru existența acestor elemente cari sînt foarte decisive pentru viața statului și a națiunii, căci de mai întărîia legislativa cu această lege, acele elemente se ruină cu totul materialice.

Recunoscînd aceasta pentru numitele clase, oratorului nu' este ertat a trece cu vederea nici partea cea mai sêracă a poporului, carea, dacă nu se vor face preingirile necesare, prin inactivarea fără cruțare a legii de față, va perli sau va recăde în starea vechiă de iobăgie.

Anumit o parte a poporului secuesc ne avînd ca proprietate pămînt estravilan, s'a susținut pînă acum cu aceea că 'și-au pîscut vitele în pășunea comună, la care după lege n'a avut nici un drept. Dacă se va pune acum în lucrare comasarea și între Secui, ei se vor eschide dela pășunea comună, nu'și vor mai puté ține vite, cu cari 'și-au agonisit pînea de toate țilele până acum și prin aceasta cel puțin 30—40,000 Secui vor fi siliți sau s'ei caute o patrie mai bună sau s'ei oblige de nou proprietarilor și s'ei devină cară iobagi.

Pentru încungurarea acestui rez oratorul recomandă două mijloace: întâiu, ca guvernul să introducă în Secuime industria de fabrică, căci acolo se află toate condiționile necesare pentru aceasta: popor laborios și inteligent și teren abundanț în minerale și lemne. Și aceasta s'ar puté face așa, dacă statul ar da fabricelor ce se vor înființa între Secui scutire de contribuțione pe o perioadă de 10—20 ani.

Al doilea prin crearea unei legi de colonizare favoritoare, prin care populațione prisositoare din Secuime s'ei colonizeze pe estinsele proprietăți ale statului astfel ca fie-care individ să capete o cantitate de pămînt care s'ei poată rescumpera cu preț moderat în termen de 20 ani.

Oratorul cere aceste dispozițiuni în genere numai pentru Secuime din motivul, că pe acel teritoriu populaționea e prea deasă, — pe un mil eadrat se vin 7—8000 suflete — și pe o familie în număr de mijloc abia se vine o proprietate de 2—4 jugere de pămînt, precăd în comitate populaționea e foarte rară și prin eliberarea dela 1848 au căștigat proprietăți foarte estinse, cari le au mai sporit încă și prin ocupațiuni noue. Dealtmintrea nu s'ar opune, dacă aceste dispozițiuni s'ar estinde și asupra acelor părți din comitate, în cari populaționea ar fi prea deasă.

Tisza László premiînd că primesc în genere proiectul de lege so mărginesc a reflecta la unii antevorbitori, fîră a se demite îns în polemii. Față cu deputatul George Pop, țice oratorul, nu voi desțășura întrebarea, dacă e corect sau nu a agita în casa reprezentativă pentru călcarea legilor, ci voi reflecta sîmplu la două afirmațiuni ale densului. Afirmaționea primă, că legea electorală pentru Transilvania ar fi despoiat pe Români de dreptul electoral, e o astfel de afirmațione, care poate s'ei seducă pe cei ce nu sînt bine informați. Deci 'mi țin de datorință a declara că aceasta nu e adevărat, pentru că legea electorală din Transilvania este deopotrivă egală pentru Români și neromâni și concetățenii nostri români participă la alegeri și în părțile transilvane, unde voiese, ba sînt unele părți în cari decide chiar. Dar unde se rețin, acolo nu e de vină legislațione, ci politica lor, care, dacă e bună sau rea, nu priveșc costuinea aceasta. A doua afirmațione este, că deputați transilvăneni prin proiectul de față ar cere necari privilegii speciale pentru părțile transilvane, s'ei credeți, că nime nu are asemenea idei față cu acest proiect. Nu numai deputați ardeleni, dar toți sîntem datori a protinde ea în țara întreagă, prin urmare și în Transilvania, aca ce se face s'ei emanaționea desvoltării istorice, deci fiind desvoltarea istorică din Transilvania deosebită de cea din Ungaria, este lucru firesc ca și edificul clădit pe această temelie s'ei deo-

sebească în foarte multe privințe de cel din Ungaria.

Dealtmintrea s'a țis aici foarte bine, că de se va și pune în lucrare acest proiect de lege, acesta în foarte multe privințe cuprinde cu privire la părțile transilvane mai puțin decăt ce este introdus deia în celelalte părți ale imperiului S-tului Stefan.

Premiînd, că împărțese în mare parte părțile condeputatului Orbán Balázs, am să fac numai a observare la cuvîntarea lui și anume: Nu află de chemare a legislaționei ca să pîrtinească pe usurpatori și să sufere abuserile acestora și în viitoriu. Eu cred că nici dsa, care singur recunoaște că acel nu pe care se pare al pîrtini este abus, ca legislator, nu poate poții să se susțină și mai departe, din contră trebuie să poțtească, ca să se facă odată dreptate și acelora, cari într'un lung țir de ani au suferit de inconveniențele acestei usurpațiuni.

Nu voiesc s'ei urmez nici în importanta costuinea de colonizare, ci trebuie s'ei observ în privința colonizaționei Securilor, că aceasta nu va duce la scop nici dacă li s'ar da pămîntul drept proprietate prelungă rescumperă în 30 de ani. El trebuie să știe mai bine decăt mine, că Secuul nu poate trăi acolo unde nu sînt lemne și apă și unde Secuul colonizat nu poate veni în nemiljoitu să atingere cu cei de un soiu cu el. Și chiar aceasta este causa, că Secuul mai bucoros emigrează în țări străine, căci acolo, preste munți, nu duce lipsă de lemne și de apă, și poate rămîne în contact continuu cu neamurile sale.

Eu însami am probat cu vre-o 20—25 familii secucesi, și am esperiat, că pe Secuul nu' poții ține acolo, unde nu are neamuri în satul vecin.

Szabély Antal pîrtineșc propunerea lui Ugron Gábor, pentru că aceasta nu impune statului nici cu un cercuier mai multe spese de cîte dă astăzi pentru catastroa, ar proprietarii ar economisa mult în spesele de mesurare. Diferența e numai aca, ca catastroa definitiv s'ei se transpună în Transilvania acum cînd posesorii încă nu au pus în lucrare mesurările pentru comasare sau preste 10 ani, cînd proprietarii vor fi speșat deja pentru mesurări.

(Va urma).

Varietăți.

* (Dar preainalt). Maiestatea Sa c. r. apostolică s'a îndurat prea grațios a dărui pe seama bisericii gr. or. din Mușin 200 fl. din prea înalta șatulă privată.

* (Necrolog). Vêduva Emilia Iosif Popovicu născută Popescu cu inima înfrîntă de durere aduce la cunoștință în numele seu, al ficei sale Aurora și al întregii familii remase în doliu, ca iubitul și neuitatul ei soț, respective tată, frate, unchiu, cumnat și consangean *Iosif Popovicu* advocat, asesor consistorial, deputat sinodal și congresual etc. a reposit în Domnul în 15 l. c. dimineața la 5 ore în etate de 36 ani, și în al cincilea an al căsătoriei sale fericite. Remășițele pămîntesci ale repositului se vor depune spre odichna eternă după ritual oriental, dela locușina repositului, strada șerpelui nrul 9 în 16 Iunie c. n. la 5 ore după ameză prin prima reuniune de înmormentare aradană „*Entreprise des pompes funebres*”, în cimiteriul orășenesc. Fie'i țerina ușoară și memoria binecuvîntată!

Arad în 3/15 Iunie 1880.

* (Denumire). Dl Nicolau Roman, preot gr. cat. din diecesa Blajului, este denumit de capelan militar classa II în rezervă.

* (Comitatul Sibiu). Comitetul central de alegere este conchemat pe mîne 25 Iunie n. spre a rectifica listele alegătorilor.

* (Postal). Postul de magistru postal din Roșia (comit. Albi inferioare) este de ocupat. Se recere o cauțiune de 100 fl. Emolumentele sînt:

200 fl. salariu anual, apoi 40 fl. pașale de cancelarie și 414 fl. pașale pentru expedițiuni. Suplicile se adresează în termen de 3 sêptemăni la direcționea postală din Sibiu.

* (Concertul) care s'a dat în fardina lui Hermann în 12 Maiu în favorul reuniunii pentru înfrumusețarea Sibiului a adus un venit curat de 158 fl. 86 cr.

* (Curs pentru limba maghiară) se va ține și în acest an cu invetătorii nemaghiari în Losonz, Leva, Sarospatak, Arad, Baja, Peci, Steinmanger pentru cei din Ungaria și Bănat, apoi pentru ardeleni în Cluj și Cristur și pentru Sași în Sibiu.

* (Programul), esamenelor publice, ce se vor ține cu elevii și elevule dela școala norm. capit. gr. or. din opidul Săliște în țilele de 25, 26 și 27 Iunie 1880 st. n.

a) Vineri, 25 Iunie, dela 7—9 $\frac{1}{2}$ ore classa I băeți invet. Elie Hociotă, dela 9 $\frac{1}{2}$ —12 ore classa I băete invet. Ilarie B. Cupu, dela 2—4 $\frac{1}{2}$ ore classa II băete Demetrie Chirca, dela 4 $\frac{1}{2}$ —6 $\frac{1}{2}$ ore classa II băeți invet. Nicolau Ivan.

b) Sâmbătă, 26 Iunie, dela 8—12 ore classa III băeți invet. Ioan S. Puntean, dela 2—5 $\frac{1}{2}$ ore classa III și IV băete invet. Ioan Popa diacon, dela 5 $\frac{1}{2}$ —12 Gimnastică invet. Ioan Popa diacon.

c) Duminecă, 27 Iunie, dela 9—12 $\frac{1}{2}$ ore classa IV băeți invet. dir. Mich. Stoica, dela 12 $\frac{1}{2}$ —1 ore expoziția lucrurilor de mână și revisiunea grădinei de pomi și legumi.

Săliște, 17/5 Iunie 1880.

Corpul invetătoreșc.

* (Mulțămită publică). Cu ocașionea ținerii esamenelor de vară la școala noastră granițerească din Jina prea stimatul domn căpitan cesaroregesc în pensiune Constantin Stezariu a binevoit precum totdeauna, așa și în anul acesta, a premia pe elevii cei mai diligenți cu suma de 5 fl. v. a. cari s'au și administrat amesurat dispoziționei prea stimat domni Sale.

Pentru această faptă marinimoasă și altele multe ce le-a adus acest prea stimat domn spre binele și prosperarea școalei noastre granițerești de aici, cari dovedesc pre depășit viul interes de care e condusă inima nobilă a prea stimatului din căpitan față cu comuna din a cărei sin 'și trage originea, eforia școlară îi exprimă cea mai cordială mulțămită publică.

Jina în 6 Iunie 1880.

Pentru etoria școlară.

Demetriu Panfiloiu m. p., președinte.

* (Mulțămită publică). Dela Chintelnic ni se scrie cu datul 26 Maiu următoarele: Subscrisul în numele comitetului parochial gr. or. din comuna bisericășc Chintelnic protopopiatul Bistriței, pîtruns fiind de simțul de recunoștință și profundă mulțămire, față cu stimatul nostru creștin drept credincios Michaelă Babă și stimata și deamna sa soție Nastasie, ambii din Chintelnic, pentru unele fapte marinimoase și demne de imitat. Aceasta pîreche de oameni credincioși bisericilor noastre parochiale, veldînd necesitatea procurării „unui potir nou în locul celui vechiu” spre marea noastră bucurie i am veltut cum în 25 Mai l. c. au scos dela posta din apropiere un Potir, disc și stea, toate de argint poleite cu aur în preț de 63 fl. 50 cr. care le-au procurat pe spesele domniilor sale chiar dela argintariul Oberbauer din Budaștea.

Deci subscrisul, neputînd trece cu vederea zelul și bunavoința acestui bărbat și muere, ai bisericilor noastre și pentru alte jertfe din anii trecuți, procurînd în 1876 trei

prapori frumoși în preț de 45 fl. eară în anul 1878 au ridicat o cruce cu restignirea domnului în cîntirul bisericii foarte frumoasă, în preț de 25 fl. — dar în specie pentru fapta aceasta mai sus spusă, 'mi țin de cea mai sfîntă datorință a le exprima în public cea mai profundă mulțămire — dec cerul ca astfel de credincioși s'ei crească în biserica noastră, și s'ei se îndemne și alți creștini a îndobîi biserica lui Christos.

Chintelnic în 26/5 1880.

În numele comitetului

David Rusu m. p., capelan.

* (Foc în Sighisoara). În noaptea din 6—7 Iunie s'a aprins un grajd în care a ars doi cai a oficianțului comitatens, Somogyi, servitorul și-a pîrlit capul și ars mînie, — pompierii cîrînd a pus stavilă focului oprinde lementul îngrozitor de toate părțile.

* (Transport de albine). După cum se scrie din Londra s'au transportat decurînd din Palestina prin Anglia spre Canada multe albine, cari fiind pachetate în lădițe, unde aveau aer, nutremînt și apă, au ajuns pînă în Anglia foarte sântoșe.

* (Emigrările) în America nu mai au sfêrșit. Din comitatul Zemplin au migrat de ecurînd earăși o multime de oameni. Apoi și din Germania au emigrat dela începutul anului curent pînă la începutul lui Mai peste 36,000 oameni.

* Află „Resboiul” că locotenent-colonelul Dumitrescu care a fost trimis la Trieste spre a lua în posesiune vaporul construit acolo pentru flotila română, la întoarcerea sa cu vasul în costuinea a fost oprit, din ordinul Porței, la trecerea Dardanelor.

Acum guvernul român se află în tratări cu Turcia pentru a obține desrobirea vaporului captiv. Turcul tot turcesce procedează!

* (Căi ferate). Din partea Austro-Ungariei sînt trâmși la București dl de Seres și dl Roma spre a mijloci la guvernul românesc, ca să se clădească lineă laterală Craiova-Dunăre spre a se puté efectui prin aceasta joncțiunea căilor ferate austro-ung. cu Orientul.

* (Gerul în Prusia) a cașunat pagube înfricoșate. Cu deosebire cartofii de toate soiurile sînt totalmente nimiciti.

* (O căldură nesuferită) și nemi pomenită se țice, că domnesc acum în America. Oamenii nu se mai incumetă a eși pe afară, că arșita soarelui de loc îi omară. Căldura s'a urcat pînă la 29° R.

* (Un somn adănc) a cuprins pe o fată tineră din Grambke lângă Bremen. Biata fată zace pe pat de 17 sêptemăni și doarme dusă acum de 8 sêptemăni meru.

* (Mijlocul) cel mai bun contra racului este terpentinul din Chios sau din Cipru. Aceasta a conștat-o dl Ioan Clay, doctorul de chirurgie din spitalul regesc din Birmingham.

* (Un procuror defraudant) din Scotia anectânduși din banii publici 1000 de punți sterline a trecut în America.

* (Zidar de dame). Înaintea unei cafenele ședeau de vorbă, între nesce tineri două frumusele, dar teribil de sulinente; eacă trece un ștregar, s'ei opresce și:

— Mei ertăți, doamnele mele, aveți trebuință de un zidar se vê dea tencuiala jos?..

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Academia Română

Ședința solemnă din 13 Aprilie 1880

Membri prezenți: D-nii Alecsandri V., Caragiani I., Fontanin M. A., Hasdeu B. P., Laurian A. Treb, Maiorescu Titu, Chintescu N., Sion G., Babesiu V., Baritiu G., Ionescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. episcop, Papadopolu-Calimah Alesan., Aurelian P. S., Bacaloglu Emanoil, Branda D., Felies I., Chica I., Poni Petre, Ștefănescu Gr., Teclu N. și Vasici Paul.

Sub președinția A. S. R. Domnului.

Ședința se deschide la 1 oară.

După citirea apelului nominal, d. Hasdeu ca locuitor de secretar general cetesce procesul-verbal al ședinței de Vineri 11 Aprilie, care se aprobă.

D. Baritiu ca raportor, cetesce darea de seamă generală a comisiei de premie alăturată pe lângă procesul-verbal de față.

D. Hasdeu cetesce procesul-verbal al ședinței de Joi, 10 Aprilie, completat intru cât privește decernarea premiilor.

A. S. R. Domnului bine-voesce a proclama premiate:

1. Cu premiul Heliade Rădulescu de 4,000 lei, cartea d-lui Hasdeu: Cuvinte din bătrâni;

2. Cu premiul Năsturel Herescu de lei 4,000 cartea d-lui Sion: Dramatice.

3. Cu premiul Lazar de 5,000 lei, cartea d-lui doctor Brândză: Prodromul florei române.

D. Caragiani ca raportor cetesce darea de seamă a comisiei pentru probele de traduceri din autorii clasici, conchidând la premiarea traducătorului sub litera c din Erodot și a traducătorului din Plutar.

Desigilându-se picurile indicate, A. S. R. Domnului bine-voesce a proclama premiate:

1 Pe d. Dim. I. Ghica pentru traducerea cărții IV din Erodot;

2 Pe d. G. Georgescu pentru traducerea vieții lui Pelopida din Plutar.

După grațioasa dorință a A. S. R. Domnului se urmează discuțiunea, întreruptă în ședința precedentă, asupra proiectului de ortografie.

Se cetesce § 4 din capitolul I, relativ la reduplicarea lui s în omonime: *masă* (la mесо și *masă* (la tablă) *casă* (la caisse) și *casă* [la maison], etc.

D. Chintescu ca membru al comisiei ortografice declară, că nu ține la acest §, fiind gata a admite nereduplicarea generală a lui s.

D. Sion consecvent cu cele dișe în ședința precedentă dice, că duplicarea lui s se vede nevoit a o suțină în tocmai în interesul fonetismului. Să ne aducem aminte că, mai toți scim câte o limbă streină, și mai mult sau mai puțin fără de voe, ne vedem influențați în exercițiul pronunțării. De aceea vădându-ne deprinși a pronunția pe s ca z când vine între două vocale, [pr. *posifunece*, *cas*, *plausibile* s. c. l.] trebuie să facem o distincțiune când vom scrie *posibil*, *pas* și altele.

D. Fontanin arată, că una din moștenirile cele mai frumoase, care a rămas de la Romani, numai Românilor și Spanionilor, este conservarea pură a lui s între vocale, devenit z la cei-aiți neo-latini. După cum noi dicem *casă* sau *nasul*, tot așa suntem îndreptați a pronunția *rosă*, *nasal* etc., ear nu *roză* sau *nasal*.

După ce d. Ionescu combatte redacțiunea proiectului și d. Babesiu o suține, închidându-se discuțiunea, se pune la vot amendamentul propus de d-nii Alesandri, Papadopol Calimah și Caragiani: „In cuvintele unde se pronunția s se scrie cu s; unde z se scrie cu z”, — și se respinge.

Se pune la vot si se primesc § 4.

Se cetesce § 5 privitor la litera x.

D. Laurian nu înțelege pentru ce proiectul ortografic menționează luarea literii x din vechiul alfabet campan. Trecând la fond, d-sa observă că, din cele două alineaturi ale §-lui, alineatul al doilea lăsând facultativ scrierea cu x sau scrierea cu s este de prisos și chiar contradictoriu alineatul întâiu, unde se prescrie ca obligatoare scrierea cu x.

D. Babesiu raspunde la aceasta că primul alineat se referă la cuvinte de tot străine, ear alineatul al doilea are în vedere pe cele deja vulgarisate la noi.

D. Maiorescu, pe basa operii lui Cossen demonștră originea campană, ear greacă, a latinului x, adăugând tot deo-dată, că acest punct putea fi lăsat afară din discuțiune, de vreme ce se votează ortografia, ear nu istoria ortografiei.

D. Hasdeu arată, că din cele două alineaturi ale §, primul prevede numai pe x din cuvintele grece, care s'a conservat tot deauna la Români ca x și nu este nici o rațiune de a'l preface în s; eară în alineatul al doilea se prevede numai cuvintele de origine latină.

In vorbele moștenite de la Romani, noi prefacem regulat pe x în s; în neologisme inse, luate de curând din limbile surori seu din latinitatea clasică, x poate să se conserve, de orice asemenea cuvinte rămân pentru noi străine, de și romanice, sau poate se treacă în s prin analogiă cu cuvintele latine cele moștenite de unde rezultă, că în acest cas este bine a lăsa o latitudine facultativă.

Închidându-se discușiunea, se pune la vot și se primesc § 5.

Se cetesce § 1 din capitolul II, privitoriu la litera j.

D. Laurian desaproabă procedura comisiei de a exprima valoarea fonică a lui j prin litera cirilică ж, care e urită, având forma racului. D-sa insistă apoi asupra insuficienței § așa cum este redactat, fiindcă nu prevede casurile, când trebuie să se întrebuițeze j. În unele localități, Români pronunția *giur* în loc de *jur*, în altele *jinere* în loc de *ginere*: cum dar va trebui să scriem noi aceste cuvinte?

D. Ionescu răspunde, că desbaterăa urmează asupra modului de a scrie, ear nu asupra modului de a pronunția.

Punându-se la vot, se primesc § 1.

Ședința se ridică la 5 oare p. m.

Președinte, Carol.

p. Secretariu-general B. P. Hasdeu.

Îndreptare. In concursul pentru întregirea parohiei Heghig, publicat în Nrii 65, 66 și 67 a ramas afară dintre emolumentele parohiale: f) lemne de foc 40 cară. Cea ce prin aceasta se îndreaptă.

Economic.

Sibiin 18 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu 7.90—8.90; grâu scăreț fl. 6.40—7.40; scăară fl. 5.20—5.60; Orz fl. 4.40—4.80; Ovės fl. 3.70—4.10 Cucus fl. 4.60—5; Mălaiu fl. 6—7; Cartofi fl. 2.40—2.60; Sēmănță de cânepă fl. 8.—; Mazere fl. 7—8; Linte fl. 12—13; Fasole fl. 7—8 pro 50 chilo; Făină de pline fl. 8; Slănină fl. 37—40; Unsoare de porc fl. 35—40; Său brut pro 50 chilo fl. 16—; Său de luminări fl. 24—25; Luminări de său 50 chilo fl. 28—29; Săpua fl. 20—21. Fân 50 chilo fl. 1.05—1.15; Căneapă pro 50 chilo fl. 16.

18. Lemnevortoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirit pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —44— er; Carne de vițel 45—50 cr. carne de porc 50—54 cr; carne de berbec — cr.; ouă 10 de 20 cr.

Medias, 17 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu 8.—9; Grâu scăreț fl. 5.75—6.20; Scăară fl. 5.40—5.80; Ovės fl. 3.80—4; Cucus fl. 4.50—4.70; Sēmănță de cânepă fl. —; Fasole fl. 6.50—7; mazere fl. —; Cartofi fl. 2.75—3; Fân fl. 2.20—2.50; cel vechiu; cel nou fl. —; Căneapă fl. —; Slănină pro 100 chilo: fl. —; Unsoare de porc fl. 70—; Său de luminări fl. 40—50; Spirit pro grad cr. 11½; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc 44— cr. carne de vițel 44—50 cr. carne de miel (întreg) fl. —; ouă 6 de 10 cr. Tergul de ași deșă timpul fu urât totși a fost bine cercetat, prețurile bucatelor însă n'au scăzut.

Brasov, 18 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.—9.00; Grâu scăreț fl. 5.50; Scăară fl. 5.90—6; Orz fl. 4.70—5.30; Ovės fl. 3.30—3.40; Cucus fl. 5.80; Mălaiu fl. 6.50; Mazere fl. 7.60; Linte fl. 8.70; Fasole fl. 6.90; Sēmănță de, in fl. 10.30 Sēmănță de cânepă fl. 6.30— Cartofi fl. 1.90 pro chilo: carne de vită 48 cr. carne de porc 62 cr.; carne de berbec 32 cr.; Său de bovine prospăt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Bursa de Viena și Pesta din 17 Iunie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	111.—	111.10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	—	84.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	101.50	101.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	88.50	88.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	127.50	127.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.25	95.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorție	—	94.—
Obligațiuni urbariale temeșane	93.50	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorție	—	93.—
Obligațiuni urbariale transilvane	95.—	94.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	93.20	93.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.35	73.70
Datorie de stat în argint	74.—	73.95
Renta de aur austriacă	89.65	89.50
Sorți de stat dela 1860	134.50	132.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	883.—	884.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	288.60	284.60
Acțiuni de credit austr.	268.—	275.—
Sorți unguresci cu premii	—	113.75
Argint	—	—
Galbin	5.52	5.54
Napoleon	9.31	9.31
100 marce nemțesii	57.45	57.55
London (pe polța de trei luni)	117.05	117.15

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 4 Aug. și 4 Sept. imob. rămasului după Pavel Macskasi în Oșorhei; în 1 Iulie imob. lui Ioan Papp în Cluj (trib); în 8 Iulie și 8 Aug. imob. lui Ioan Ciora în Veștem (trib. Sibiu); în 2 Iulie imob. lui George Miheț în Brad (judec. cerc. Baia de Criș); în 26 Iunie și 26 Iulie imob. lui Martin Henning în Jidevi; în 24 Iulie imob. lui Teodor Deoca în Chessler (judec. cerc. Hususău); în 14 Iulie și 17 Aug. imob. lui Leopold Edényi în Boarta (judec. cerc. Mediaș); în 24 Iulie și 24 Aug. imob. lui Frederic Sporer în Sighisoara (judec. cerc.); în 13 Iulie și 13 Aug. imob. lui Iosif Gross în Petroșeni (judec. cerc. Hăgeș); în 28 Iunie depozitul de mărturi și mobilele lui Petru Fițezus în Ciesereda (trib.); în 6 Iulie

și 5 Aug. imob. lui Francisc Nagy în Saplac; în 28 Iunie și 28 Iulie imob. lui Ipatrie Burdulean și sofi în Iadul-mare (judec. cerc. Teaca); în 3 Iulie și 3 Aug. imob. lui Iosif și George Borza în Abrud (judec. cerc.); în 6 Iulie și 13 Aug. imob. lui Iosif Miske în Șalcău (judec. cerc. Mediaș).

Nr. 4.

3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bătrânul nepotincios Ioachim Marcu în parohia de cl. III din Tău ppresbiteratul Mercuții, în urma cererii parochului și a declarațiunilor și decisiunii sinodului parochial respectiv, ținut în anul 1879 și a părintescei încuviințări, din partea prea venerabilului consistoriu arhiepiscopesc la 3 Aprilie 1880 Nr. 1235, se escrie prin aceasta concurs cu termen de 4 săptămâni dela prima publicare a acestui concurs.

Emolumentele împreunate cu mai sus amintit post de capelan sînt a treia parte din toate venitele parohiale în sumă de 200 fl. v. a.

Concurenții au ași trimite suplimentele lor instruite conform „statutului organic” o. d. adm. ppresbiteral Ioan Droc în Mercurea, dintre cari, cei cu pregătire mai mare vor fi preferiți la alegere.

Tău, 27 Maiu 1880 c. v.

Comitetul parochial

Ioachim Marcu m. p.,

președinte

În conțelegere cu comitetul protopresbiteral.

Oficiu protopresbiteral tractual:

I. Droc m. p.,

adm. protop.

Nr. 161.

3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parohiei vacante Boiu de clasa a treia protopresbiteratul Geoagiului I se escrie în urma înaltei încuviințări consistoriale din 18 Martie a. c. Nr. 1075. B. concurs a doua oară, cu termen de 4 săptămâni dela întâia publicare.

Emolumentele sînt:

4 jugere pământ arătoriu, dela 110 familii câte o măsură mare de cucuz scrisă, și stola usuată, care toate computeate în bani dau laolaltă un venit anual de 212 fl. 60 cr. v. a.

Concursule instruite în sensul prescrierilor statutului organic și a regulamentului provisor din 1873 sînt a se adresa la subserisul oficiu protopresbiteral.

Hondol, 3 Iunie 1880.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiu protopresb. al Geoagiului I.

Vasilie Pipos m. p.

protopresbiter.

UMRATH & COMP. în BUBNA lângă PRAGA, fabrică de mașini agricole,

se recomandă prin specialitățile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblat ușor mare productivitate și treerat curat** a

mașinilor de treerat cu brațe și cu vârtje

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât și **stabile**, premiate cu întâiu premiu la esposiția agronomică din acest an în Praga. Mai departe fabricăm noi în măriri diverse:

Ciururi de bucate, mașini pentru tăiat paie, mori pentru sdrobot etc. etc.

Cataloge ilustrate în limbile țerei grătuite și franco.

[42] 1